

Şahabettin
Süleyman

SANAT-I TAHRİR VE EDEBİYAT

İNCELEME- TAM METİN

Hazırlayan
HATİCE GÜNDOĞAN

Şahabettin Süleyman

SANAT-I TAHRİR VE EDEBİYAT

İNCELEME - TAM METİN

Hazırlayan: HATİCE GÜNDOĞAN

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

Şahabettin
Süleyman

SANAT-I TAHRİR VE EDEBİYAT

İNCELEME - TAM METİN

Hazırlayan
Hatice Gündoğan

© DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI, 2017

DBY: 43

Edebiyat: 13

ISBN 978-605-4635-42-9

Sertifika No: 18188

Birinci Baskı:

İstanbul, Aralık 2017

Yazar:

Şahabettin Süleyman

Hazırlayan:

Hatice Gündoğan

Yayın Yönetmeni:

İrfan Güngörür

Editör:

Furkan Öztürk

Sayfa Düzeni:

DBY Ajans

Kapak Tasarımı:

Emre Güngör

Baskı/Cilt:

Levent Baskı Merkezi San. Ltd. Şti.

Eminiyet Evleri Mah. Yeniçeri Sok. No:6 A

Kağıthane-İstanbul Tel: +90 212 270 80 70

Sertifika No: 35983

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Şahabettin Süleyman, Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat / İnceleme- Tam Metin

Hazırlayan: Hatice Gündoğan

ISBN 978-605-4635-42-9 Ebat: 15,0 x 21,0 cm 352 s.

1- Edebiyat teorisi 2- Türk Edebiyatı 3- Belâgat 4- Retorik

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI

Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4

Çağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul

Tel. - Faks: +90 212 526 98 06

www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

İçindekiler

ÖN SÖZ	13
GİRİŞ	17
Belâgat.....	17
Tanzimat Sonrası Edebiyat Teorileri.....	20

BİRİNCİ BÖLÜM

SANAT-I TAHRİR VE EDEBİYAT

İNCELEME VE MUKÂYESE

1. Sanata Dair Bahisler	32
Sanat Güzelliğın İfâdesidir.....	32
Sanat Ahlâkî Gâyenin İfâdesidir.....	32
Sanat Gözle Görülmesi Mümkün Olmayan Şeylerin İfâdesidir.....	33
Sanat Taklittir.....	33
Sanat Eşyânın Esas Vasfını Ortaya Çıkarmaktır.....	35
Sanat Aksâmın Yekdiğeriyle Olan Münâsebetlerini Tayin Etmektir.....	36
Sanat, Hazz-ı Mânevîyi, Heyecan-ı Bediîyi Temin Etmelidir... 36	
Sanatta Şahsiyet.....	38
Sanatta Mektepler.....	39
Sanat, Muhit, Tarih.....	40
Sanatın Faydası.....	41

2. Edebiyata Dair Bahisler	43
Edebiyatın Tarihi.....	44
Şiir, Şair.....	45
Nazım ve Nesir.....	47
Şiirin Ehemmiyeti.....	48
Şiir ve Fen.....	49
3. Kompozisyon Bilgileri	50
Kuvve-i Akliye.....	51
Kuvve-i Hissiyet.....	51
Zevk.....	53
Kuvve-i Hayâliye.....	55
Dehâ.....	56
Kompozisyon Yazmanın Şartları.....	57
İcat.....	57
Tertip.....	58
Edâ.....	59
Üslûba Ait Bazı Fikirler.....	62
Mümtâziyet.....	64
İcaz.....	65
Âhenk.....	66
Anlatım Esasına Dayalı Metinler.....	67
Sanat-ı Tahkiye.....	67
Sanat-ı Muhâvere.....	68
Üslûb-ı Mürâsele.....	69
Târif ve Tavsif.....	69
Hayaller.....	70
Söz ve Mana Sanatları.....	71
Mukâyese Tablosu	72
SONUÇ	85
KAYNAKÇA	91

İKİNCİ BÖLÜM
SANAT-I TAHRİR VE EDEBİYAT
GÜNÜMÜZ ALFABESİYLE

Sanat	99
Sanat Nedir?.....	99
Sanat Taklittir.....	100
Sanat Aksâmın Yekdiğeriyle Olan Münâsebâtını Tayin Etmektir.....	103
Sanat Eşyânın Vâf-ı Esâsisini Meydana Çıkartmaktır.....	105
Sanat Hazz-ı Mânevîyi, Heyacân-ı Bedîiyi Temin Etmektir.....	107
Sanatta Şahsiyet.....	108
Sanatta Mektepler.....	109
Sanat, Muhit, Târih.....	110
Sanatın Fâidesi.....	111
Edebiyat.....	113
Edebiyatın Tarihi.....	115
Şiir, Şâir.....	117
Nazım ve Nesir.....	119
Şiirin Ehemmiyeti.....	120
Şiir ve Fen.....	121
Sanat-ı Tahrir Ait Bazı Mütâlaât ve Akâmet-i Tahririn Esbâbı	123
Kuvve-i Akliye.....	123
Kuvve-i Hissiyet.....	124
Yübûset-i His.....	125
Kırâat, Kuvve-i Akliyenin Neş ü Nemâsında Vazîfesi, Nasıl Okumalı?.....	127
Zevk	133
Zevk Nedir?.....	133
Münekkit.....	135
Kuvve-i Hayâliye	137
Timsâl-i Hayâlî.....	137

Dehâ	142
Dehâ, Dâhi	142
Dâhi, Hünerver	146
Sanat-ı Tahririn Şerâiti	150
Îcat	150
Bir Mevzû Bir Vahdet, Bir Fikir Demektir	152
Tertip	155
Üslûp	159
Edâ	159
Üslûp Ne Demektir	165
Âdî Muharrirler Niçin Üslûba Mâlik Değildirler	165
Üslûpta Şahsiyet	166
Dehâ ve Üslûp	167
İrk ve Zaman, Üslûp	167
Îcat ve İbdâ-ı Kelimât	170
Esas ve Şeklin Ayniyeti	172
Üslûba Ait Bazı Mütâlaât	176
Üslûpta Mümtâziyet	178
Mümtâziyet ve Taklit	186
Îcaz	193
Kesret-i Kelimât	196
Tâbirât-ı Fâside, İtnâb-ı Kelâm	198
Tekerrür-i Kelimât	203
Âhenk	209
Âheng-i Kelimât	210
Âheng-i Cümel	219
Tenâsüp	222
Gayr-i Tabîî Tasnifler	231
Sıhhat	231
Vuzuh	234
Tabîiyet	235
Münakkahiyet	239
Muvâfakat	240

Sanat-ı Tahkiye	244
Târif ve Tavsif	250
Sanat-ı Târif ve Tavsif	250
Doğrudan Doğruya Müşâhede	256
Bilvâsita Müşâhede	259
Târif ve Tavsif-i Hayâlî	260
Hâtırat Vâsıtasıyla Târif ve Tavsif	262
Hayaller	270
İbdâ-yı Hayâlî	274
Sanat-ı Muhâvere	282
Üslûb-ı Mürâsele	293
Mecaz ve Kinâye	301
Teşbih	306
İstiâre	310
Kinâye	316
Cinas	321
Telmih	324
Tevriye	326
Tenâsüp, İham-ı Tenâsüp, İham-ı Tezat	327
Sanâyi-i Lafziyeden İktibas ve Tazmin	329
Seci	332
Leff ü Neşr	335
Suver-i Beyâna Ait Bazı Sanâyi	336
İltifat	336
Teşhis ve İntak	336
Nidâ	337
İstifham	338
Mübâlağa	339
Tekrir	339
Terdit	340
Kat	341

Rücû	341
Tedriç	342
Tezat	343
Edeb-i Kelam	344
Tecâhül-i Ârif	345
Hüsn-i Tâil	345
Hitâm	346
DİZİN	347

Ön Söz

Edebiyatın neden, nasıl ve niçinine cevap arayan, uygulanacak ölçütleri araştıran, edebî değer ve metod meselesini ele alan bilgi alanı olarak edebiyat teorisinin, Türk edebiyatındaki mâzîsi yaklaşık yüz elli yılıktır. Büyük bir kısmı eski harfli Türkçe eserler olan edebiyat teorilerinin, en bilinenleri *Tâlim-i Edebiyat*, *İstlâhât-ı Edebiyye*, *Belâgat-ı Osmâniyye*'dir.

Sanat ve estetik konularındaki kitapları ve çeşitli dergilerde çıkan yazıları ile Şahabettin Süleyman, Fecr-i Âtî topluluğunun teorik konulara ağırlık veren üyelerinden biridir. Şahabettin Süleyman'ın, *Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat* ve M. Fuat Köprülü ile birlikte yazdıkları *Malumât-ı Edebiyye* adlı teorik eserleri, mensubu bulunduğu grubun sanat ve edebiyat anlayışını yansıtmaları bakımından önemlidir.

Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat, hem devrine hem de eleştirileriyle kendinden önceki dönem edebiyatlarına ayna tutacak bir eser olup kitap hakkında müstakil bir çalışma yapılmamıştır. Şahabettin Süleyman ve eserleri hakkında en geniş bilgi Nazım Hikmet Polat'ın *Fecr-i Âtî Yazarı Şahabeddin Süleyman – İnsan, Eser, Üslûp* adlı doktora tezinde mevcuttur. Bilge Ercilasun'un "*Şahabettin Süleyman'ın Tenkit Görüşleri*" adlı makalesi, Şahabettin Süleyman'ın Fecr-i Âtî ve II. Meşrutiyet devri tenkidi içindeki yerini ve önemini göstermesi bakımından önemlidir. Belâgat ilmi ve edebiyat nazariyeleri hakkında, Kazım Yetiş'in *Tâlim-i Edebiyat'ın Belâgat, Retorik ve Edebiyat Teorileri Sahasına Getirdiği Yenilikler* adlı eseri ve konuyla ilgili makaleleri

kaynak niteliğindedir. Muharrem Dayanç'ın “Yeni Türk Edebiyatında Edebiyat Teorisi Literatürü Üzerine Bir Deneme” adlı makalesi, edebiyat teorileri üzerine bibliyografya çalışmasıdır.

Bu çalışma ise *Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat*'ı edebiyat araştırmacılarına tanıtmak ve eserin edebiyat teorileri içindeki yerini ve önemini tespit etmek için yapıldı. Aynı zamanda Latin alfabesine çevrilen *Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat*'ın edebiyat teorisi araştırmalarına kaynak olması amaçlandı. Giriş bölümünde belâgatın tanımı ve tarihçesi verildi. Çalışmanın birinci bölümünde, *Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat*'ta yer alan bilgiler analiz edildi. Süleyman Fehmi'nin *Edebiyat ve Muhyiddin* (Birgen)'in *Yeni Edebiyat* adlı eserleri *Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat* ile sanat, edebiyat, kompozisyon bilgileri ve söz sanatları konularında karşılaştırıldı. Benzerliklerin ve farklılıkların kolaylıkla tespit edilmesi amacıyla, söz konusu eserlerde bu konuların nasıl târif edildiği, bir tablo üzerinde gösterildi.

Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat'ın Latin alfabesine aktarılmış hali kitabın ikinci bölümde yer almaktadır. Türkçe alfabenin bugünkü harfleriyle yapılan çeviride herhangi bir sadeleştirme yoluna gidilmedi. Fakat, Türkiye Türkçesine yakın bir çeviri olmasına dikkat edildi. Bu maksatla:

- Aktarımda, sıkça kullandığımız ve artık Türkçeye mâlolmuş Arapça ve Farsça kelimelerin günümüzdeki yazılışları esas alındı. Bu açıdan *şâir*; *şîir*; *sanat*, *bazı*, *ait* gibi kelimelerdeki hemze ve ayın harfleri çeviriyazıya yansıtılmadı.
- Arap alfabesinde yer alan ayın ve hemze harfleri çeviriyazıda -hecenin bölünmesi gereken yerlerde- kesme işareti (°) ile gösterildi: *kat'î*, *nev'î*, *iz'ac*...
- Noktalama işaretleri hususunda -mümkün olduğunca- *Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat*'ın orjinaline sadık kalındı. Tırnak işaretinin yersiz ve özensiz kullanımından kaynaklanan yanlışlar düzeltilti.
- Arapça ve Farsça edatlar kalıplaşmış halleriyle yazıldı: *maatte-essüf*, *bilâhare*, *filhakâka*...

- Kelime sonunda veya kelime içinde, kelimelere getirilen eklerde tonlu-tonsuz uyumuna riayet edildi: *mekteb-mektep*(mektebe), *kitab-kitap*(kitapta), *mikdâr-miktâr*; *mevcud-mevcut*, *maksad-maksat* ...
- Şiir türündeki örneklerde, aruz veznini veya kafiye düzenini bozacak bir değişikliğe gidilmedi.
- Yabancı özel isimlerin yazılışı konusunda Şahabettin Süleyman iki yol takip etmiştir. Bazı isimleri Arap alfabesiyle okunduğu gibi (*Ten*), bazı isimleri ise Latin alfabesiyle orjinal dillerindeki yazılışlarıyla (*Euqène Véron*, *Philosophie de L'art*) vermiştir. Yazımda birliktelik olması açısından metindeki bütün yabancı özel isimler, ikinci yol takip edilerek, orjinal halleriyle yazıldı. (*Ten/Taine*)
- Türkçe kelimelerin yazılışında ve büyük harflerin kullanımında Türk Dil Kurumu'nun *Yazım Kılavuzu* (2012) esas alındı.

Kitapta, *Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat*'ın 1329 tarihinde Araks Matbaası'nda basılan nüshası esas alındı. Söz konusu nüsha, *Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat*'ın bilinen tek baskısıdır.

Bu çalışma, 2005 yılında Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Yeni Türk Edebiyatı anabilim dalında yüksek lisans tezi olarak hazırlandı ve sunuldu. Baskı için yeniden gözden geçirildi ve bazı düzenlemeler yapıldı. Araştırmacılara kolaylık sağlaması için, kitabın sonuna özel isim ve terimlerden oluşan bir indeks hazırlandı.

Çalışmanın seyri içinde olduğu gibi akademik hayatımın her safhasında yardımlarını esirgemeyen, yol gösteren müşfik ve mütevazı hocam Prof. Dr. Ülkü Gürsoy'a, metnin kontrol işlemlerinde bana vakit ayıran Öğr. Gör. Mahmut Seyfeli, Öğr. Gör. Hatice Güler ve Fatma Nur Kara'ya çok teşekkür ederim. *Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat*'ı edebiyat araştırmacıları ile buluşturan DBY Yayınları'na, hasaten İrfan Güngörür'e müteşekkirim.

Hatice GÜNDOĞAN
Kırşehir, 2017

Giriş

Belâgat

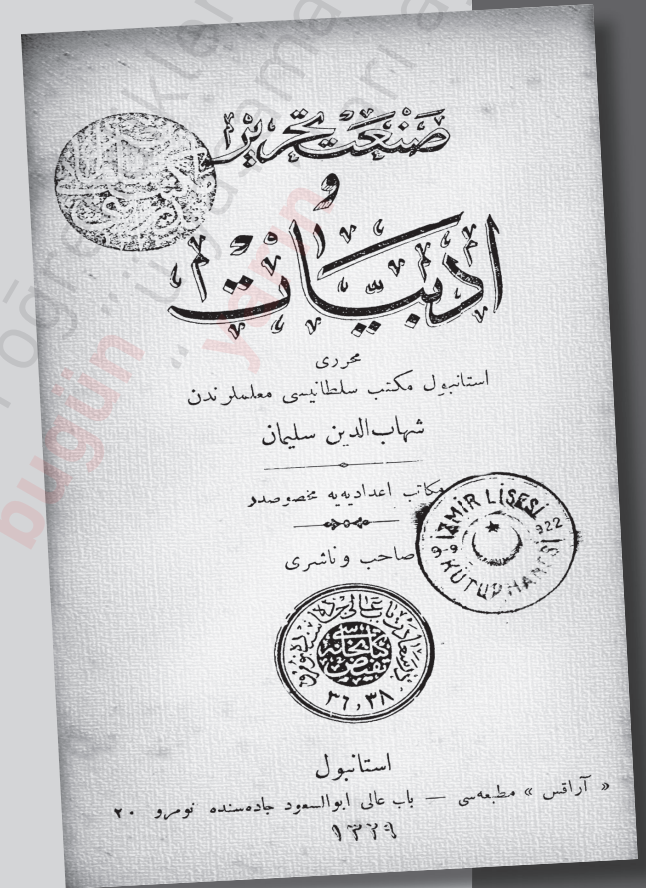
Belâgat, güzel konuşma ve güzel yazmanın yollarını arayan bilim dalının adıdır. Sözün herkesten farklı söylenmesi, mananın söz kadar, sözün mana kadar güzel olması belâgatın esaslarını oluşturur.

“*Belaga*” kökünden gelen “*belâgat*”, sözlük anlamıyla; “iyi, güzel, pürüzsüz söz söyleme, uzdillilik” (Develioğlu, 1996: 82), “*hitabet, edebiyat*” (Mutçalı, 1995: 69), “*merâmın hüsn-i sûretle ve düzgün ve musanna sözlerle ifâdesi*” (Şemsettin Sami, 1995: 301) demektir. En yaygın tanımı ise sözün -anlaşılır olmak şartıyla- “*muktezâ-yı hâle mutabık olması*” yani fikrin duruma göre yeterince ve zamanında ifâde edilmesidir. (Naci, 1995: 170)

Terim olarak “*belâgat*” ise; insanda doğuştan var olan bir melekenin, zamanla edebiyat kaidelerini ve edebî sanatları içine alarak oluşturduğu bilim dalıdır. *Kur’ân-ı Kerim*’in Bakara Süresi’nin elli beşinci ayetinde “*O insanı yarattı ve ona beyânı (düşündüğünü açıklamayı) öğretti*” denilerek insanoğlunun, beyânı bir yaratılış özelliği olarak taşıdığı bildirilir. Dolayısıyla belâgat önce bir meleke iken daha sonra kuralları olan bir bilim dalı haline gelir. (Bilgegil, 1989: 23)

Belâgat; meâni, beyan ve bediî olmak üzere üç ana dala ayrılır. Beyan (anlatım) söz sanatlarını anlatan, onların kullanım şekillerini ve kuruluş yollarını açıklayan bilgidir. Bediî (estetik), kelime

**SANAT-I TAHRİR
VE EDEBİYAT**
İNCELEME VE MUKÂYESE

Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat, Şahabettin Süleyman'ın Mekteb-i Sultânî'de edebiyat öğretmeniyken, 1911 yılında idâdiler için bastırıldığı ders kitabıdır.

Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat, 395 sayfalık bir eserdir ve Şahabettin Süleyman eserin tanziminde numaralı bir bölümlendirme yoluna gitmemiştir. Ana ve alt başlıkları konusuna göre gruplandırıp sayfa yapısını da göz önünde bulundurduğumuzda beş bölümden oluşan eser, “*Sanat*” başlığı altında, sanatın ne olduğunu açıklayarak başlar. Sanatta; şahsiyet, mektepler, muhit, tarih, sanatın faydası konularını ele alınır. Güzel sanatların bir dalı olarak edebiyat, edebiyat tarihi, şiir, şair, nazım, nesir, şiirin ehemmiyeti, şiir ve fen konularını açıklayan Şahabettin Süleyman, I. bölümü tamamlar.

II. bölümde yazar “*Sanat-ı Tahrir Ait Bazı Mütâlaât*” başlığıyla yalnız edebiyatı değil, genel olarak bütün sanat dallarıyla alakalı konulara geçiş yapar. Bu bölümde akıl, his, zevk, hayal, dehâ gibi melekeleri açıklayarak sanatın psikolojik zeminini hazırlamaya çalışır.

III. bölümde “*Sanat-ı Tahrir'in Şerâiti*” başlığıyla yazma sanatının üç aşamasını belirler: İcat, tertip ve edâ. Yazar, edâ başlığı altında kitabın önemli bir kısmını oluşturan üslûp ve problemleri üzerinde durur.

Şahabettin Süleyman; IV. bölümde anlatım esasına dayalı metinler hakkında bilgi verir. “*Tahkiye*”, “*Muhâvere*”, “*Mürâsele*” sanatlarını ele alır ve bu sanatlarla ilgisi dolayısıyla “*Târif ve Tavsiif*” ile “*Hayaller*” üzerinde durur.

Kaynakça

- Abdurrahman Fehmi, *Tedrisât-ı Edebiyye*, Karabet ve Kasbar Matbaası, İstanbul (1302\1884).
- Ahmet Cevdet Paşa. *Belâgat-ı Osmâniye*, Mahmut Bey Matbaası, 1298\1881.
- Aristoteles, *Retorik*. (Çev. Mehmet H. Doğan), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1995.
- AKTAŞ, Şerif, *Edebiyatta Üslûp ve Problemleri*. Akçağ Yayınları, Ankara, 1984.
- AYTAÇ, Gürsel, *Genel Edebiyat Bilimi*, Papirüs Yayınevi, İstanbul, 1999.
- BİLGEGİL, Kaya, *Edebiyat Bilgi ve Teorileri (Belâgat)*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1989.
- BİLGEGİL, Zöhre, *M. Kaya Bilgegil'in Makaleleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1993.
- (BİRGEN), Muhyiddin, *Yeni Edebiyat*, Kitâbhâne-i İslâm ve Askerî. İstanbul 1330 \ 1912.
- DAYANÇ, Muharrem, “Yeni Türk Edebiyatında Edebiyat Teorisi Literatürü Üzerine Bir Deneme”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, c. 4, S. 7, 2006, s. 227-256.
- DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, (Yay. Haz. Aydın Sami Güneççal) Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 1996.
- ERCİLASUN, Bilge, *Servet-i Fünûn'da Edebî Tenkid*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1981.
- ERCİLASUN, Bilge, “Şahabettin Süleyman'ın Tenkid Görüşleri”, *Mehmet Kaplan'a Aramağan*, Dergâh Yayınları, İstanbul 1984, s. 117-143.
- İmlâ Kılavuzu*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2012.

- İNAL, Yalçın, *Şahabeddin Süleyman'ın Tenkidî Makaleleri*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yayınlanmamış Mezuniyet Tezi, 1966, Türkiyat Enstitüsü Tez Nu: 694.
- İsmail Ankaravî, *Miftâhü'l-Belâga ve Mısbâhü'l-Fesâha*, Tasvir-i Efkar Matbaası, İstanbul 1284 \ 1867.
- KAPLAN, Mehmet, "İki Retorik Kitabı", *Çağlayan*, Antalya 1943, S. 3, s. 4.
- KARABEY, Turgut, M. ATALAY, *Belâgat-ı Osmâniye*, Akçağ Yayınları, Ankara 2000.
- KARAOĞLU, Yakup Kadri, *Gençlik ve Edebiyat Hatıraları*, Bilgi Yayınları, Ankara 1969.
- KAVCAR, Cavit, *Edebiyat ve Eğitim*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara 1982.
- KILIÇ, Hulûsi, "Belâgat- Arap Edebiyatı", *İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı, İstanbul 1992, C. 1, s. 380-384.
- KÖPRÜLÜ, M. Fuad, *Edebiyat Araştırmaları*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1999.
- KÜLEKÇİ, Numan, *Açıklamalar ve Örneklerle Edebî Sanatlar*, Akçağ Yayınları, Ankara 1995.
- MORAN, Berna, *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*, Cem Yayınevi, İstanbul 1991.
- Muallim Naci, *Lûgat-ı Naci*, Çağrı Yayınları, İstanbul 1978.
- MUTÇALI, Serdar, *Arapça-Türkçe Sözlük*, Dağarcık Yayınları, İstanbul 1995.
- MUTLUAY, Rauf, "Belâgat", *Türk Edebiyatı Ansiklopedisi*, Cem Yayınevi, İstanbul 1984, C.1, s. 214.
- Münif Paşa, *İlm-i Belâgat-La Rhétorique*, İstanbul Belediye Kütüphanesi, Muallim Cevdet Kitapları. nu.219.
- OZANSOY, Halit Fahri, *Edebiyatçılar Geçiyor*, İstanbul 1967, s. 264-283.
- ÖZEGE, M. Seyfeddin, *Eski Harflerle Basılmış Türkçe Eserler Kataloğu*, Sıralar Matbaası, İstanbul 1971.
- POLAT, Nâzım Hikmet, "Yeni Nesil Tarafından Rübâb Mecmuasında Fecr-i Âtî'ye Karşı Yürütülen Mücadele", *Türk Dili Araştırmaları*, 1982, S. 19, s. 138-153.

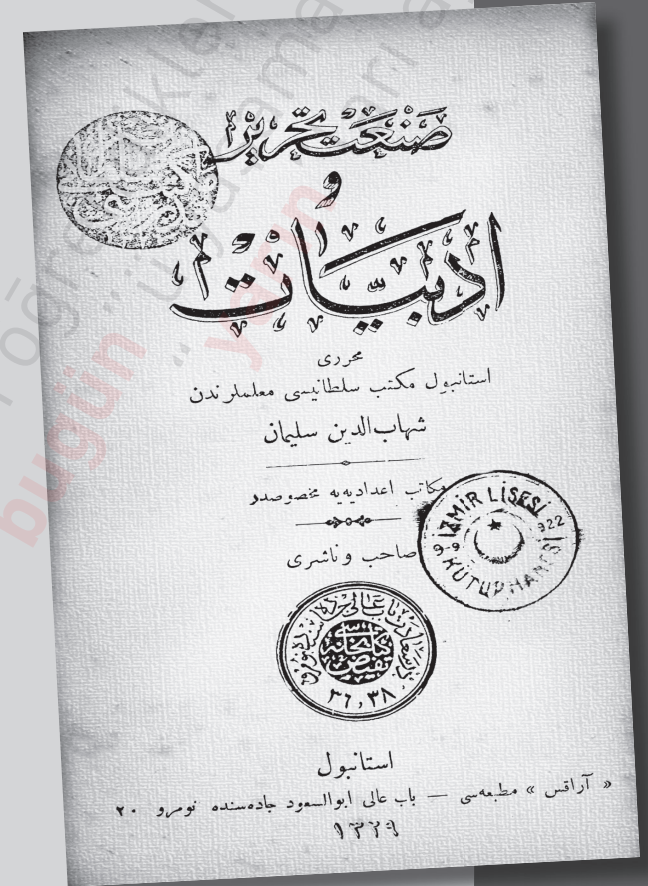
- POLAT, Nâzım Hikmet, *Fecr-i Âtî Yazarı Şahabettin Süleyman –İnsan, Eser, Üslup-*. Erzurum, Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Doktora Tezi, 1984.
- POLAT, Nâzım Hikmet, "Şahabeddin Süleyman'ın Gözüyle Namık Kemâl", *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 1998, VI, s. 7-22.
- Recâizâde Mahmut Ekrem, *Ta'lim-i Edebiyyât-Eleştirel Basım*, Haz. Furkan Öztürk, DBY Yayınları, İstanbul 2016.
- REY, Ahmet Reşit, *Nazarîyat-ı Edebiyye*, Ahmet İhsan ve Şürekâsı Matbaacılık Osmanlı Şirketi, İstanbul 1328\1910.
- Süleyman Fehmi, *Edebiyat*, Hilal Matbaası, İstanbul 1325 \ 1909r.
- Süleyman Paşa, *Mebâni'l-İnşâ*, Mekteb-i Fünûn-ı Harbiye-i Şâhâne Matbaası, İstanbul 1. Cilt 1288\1871, 2.Cilt 1289\1872.
- Şahabettin Süleyman, *Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat*, Araks Matbaası, İstanbul (1329 \ 1911).
- Şemsettin Sami, *Kâmus-ı Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul 1995.
- Tolsoy, *Sanat Nedir?*, Şule Yayınları, İstanbul 2000.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devleti'nin İlimiye Teşkilâtı*. Ankara, 1965.
- ÜLKEN, Hilmi Ziya, *Türkiye 'de Çağdaş Düşünce Tarihi*, Ülken Yayınları, İstanbul 1998.
- YALÇIN, Alemdar, A. HAYBER, *Istılâhât-ı Edebiyye- Edebiyat Terimleri*, Akabe Yayınları, Ankara 1984.
- YAZICI, Tahsin, "Belâgat- Fars Edebiyatı", *İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı, İstanbul 1992, C. 1, s. 383-384.
- YETİŞ, Kâzım, "Tanzimat Sonrası Belâgat ve Rhétorique Kitaplarımıza Fransız Rhétorique Kitaplarının Tesirleri", *Türk Dünyası Araştırmaları*, 1988, S. 56, s. 93-99.
- YETİŞ, Kâzım, "Tanzimat Sonrasında Kullanılan Bazı Yeni Edebî İstihlâhlar", *Türk Dünyası Araştırmaları*, 1988, S. 52, s. 197-202.
- YETİŞ, Kâzım, Yenileşme Devri Türk Edebiyatında Millî "Rhétorique" Meselesi, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1989, s. 199-210.
- YETİŞ, Kâzım, "Belâgat, Rhétorique ve Edebiyat Nazariyesi Sahasında Neşredilmiş Kitapların Açıklamalı Bibliyografyası", *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1992, s. 367- 406.

- YETİŞ, Kâzım, “Belâgat-ı Osmâniye”, *İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı, İstanbul 1992, C. 1, s. 387-388.
- YETİŞ, Kâzım, “Belâgat-Türk Edebiyatı”, *İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı, İstanbul 1992, C. 1, s. 384-387.
- YETİŞ, Kâzım, “Edebiyat Nazariyesi Kitaplarında Namık Kemâl’in Eserlerinin Örnek Olarak Değerlendirilişi”, *Doğumunun Yüzelinci Yılında Namık Kemâl*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 1993, s. 117-136.
- YETİŞ, Kâzım, “Edebiyat Nazariyesi Sahasında Batıya Açılma İlk Kitap: Mebân’l-İnşâ”, *Mehmet Kaplan’a Armağan*, Dergâh Yayınları, İstanbul 1994, s. 306-316.
- YETİŞ, Kâzım, “Tanzimat Karşısındaki Tavırların Tasnifi Konusunda Bir Deneme”, *Tanzimat’ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu’ndan Ayırması*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1994, s. 108-134.
- YETİŞ, Kâzım, *Talim-i Edebiyat’ın Retorik ve Edebiyat Nazariyâtı Sahasında Getirdiği Yenilikler*, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara 1996.
- YETİŞ, Kâzım, “Ahmet Cevdet Paşa’nın Belâgat-ı Osmâniye’ si ve Uyanırdığı Akisler”, *Kubbealtı Akademi Mecmuası*, 1983, C. 1, s. 51-64.
- YILDIZ, Saadettin, *Tanzimat Dönemi Edebiyatı*, Günce Yayıncılık, Eskişehir 2004.

İKİNCİ BÖLÜM

SANAT-I TAHRİR VE EDEBİYAT

GÜNÜMÜZ ALFABESİYLE

[3]

Sanat

Sanat Nedir?

Edebiyat, heykeltırâşî, resim, mimarî, mûsikî gibi sanâyi-i nefîsenin bir kısm-ı mühimmi olmasına binâen edebiyatı târif, kavâid ve nazariyatını tetkik ve tahlil etmezden evvel sanatın ne olduğunu bilmek lâzimedendir.

Eski hikmet-i bedâyi kitapları, meseleyi tefâsil ve teferruâtıyla tetkik ve mülâhaza etmeksizin doğrudan doğruya, zaman ve mekânın ahlâk ve itiyâdâtına muvâfık bir târif-i mücmel bulurlar, buna binâen sanata, husûsıyla edebiyata ait kavâid ve nazariyatı tasnif ve tefrik ederlerdi. Bu, esâsen doğru olmayan bir kâide-i mürekkebe itihaz etmek, ondan sonra tahlil ve tefrik eylemek yani mürekkepten basite doğru ilerlemek demektir. Hâlbuki bundan daha fena, daha yanlış bir usûl olamazdı.

Meselâ; mâzide hikmet-i bedâyi kitaplarında iptidâ hüsnü târif ediyorlar, sonra “*Sanat hüsnün ifâdesidir.*” diyorlardı. Sanat hüsnün ifâdesi olmazdı; çünkü hüsn kat’î, sâbit bir şey değildir; zaman ve mekâna, ahlâk ve itiyâdâta [4] hatta her şahsın, her mevcûdun keyf-i rûhiyesine, arzû-yı kalbiyesine göre mütebeddîl bir şeydir. Benim güzel, pek nefis bulduğumu bir diğeri pek fena, pek çirkin bulabileceği gibi hatta ben bile bir sene sonra, bugün güzel, nefis bulduğumu pek çirkin, pek âdî bulabilirim. O halde bu kadar mütebeddîl, bu kadar gayr-i sâbit bir şey üzerine hayat-ı beşeriyede mühim bir mevki işgâl eden âsâr-ı sanatı istinât ettirerek haklarında bir hüküm îtâ eylemek, beyan-ı fikr etmek kadar gülünç, gülünç olduğu kadar mânâsız bir şey olamaz.

Yâhut eskiler sanat, gâye-i ahlâkînin ifâdesidir derlerdi. Filhakîka sanatta ahlâk, gâye-i ahlâkî bir meziyet, bir fazilet, bir bütünlüktür. Bu sanatın esâsı, aslî olan hüsnünü tezyid ve ikmal eyleyler. Fakat bu hiçbir zaman bir târif, sanat için bir târif olamaz zira bunu kat’î, sâbit bir târif olarak kabul edecek olursak birçok bedâiyi-i cedîde ve kadîmeyi, birçok nefâis-i âsârı hudûd-ı sanatın hâricine çıkarmak mecbûriyetinde bulunuruz ki bu bir haksızlıktır. Esâsen ahlâka temâs etmeyen, hatta ahlâkın hâricinde bulunan birçok âsâr-ı nefîse vardır ki bize bir hiss-i bedî, bir heyecan-ı bedî ihsas ve ihdâ edebilir. Bâhusus bu nazariyeyi kabul ettiğimiz zaman [5] Türk edebiyatının mâzisine bir hatt-ı adem-i mevcûdiyet çizmek mecbûriyetinde bulunuruz.

Yâhut “*Sanat gözle rü’yeti kâbil olmayan şeylerin ifâdesidir*” diyorlardı. Bu öyle bir iddiadır ki sanatı, yalnız bunun ifâdesine memur telakki ettiğimiz andan îtibaren hâl-i hazırda hayatı, muhit-i hâriciyi tetkik ederek vücûda getirilen, hakikat-i hayatın şahsiyeti muharrirle süslenmiş bir kopyasından ibâret bulunan romanları, temâşâları eser-i sanat telakki etmemek mecbûriyetinde kalırız. Bu ise doğru, muhakk bir şey olamaz. Esâsen bu kâide ve nazariyeye ibtinâ ile eski zamanlarda edebiyatta “*meslek-i tasavvuf*” denilen bir meslek-i sanat bile vücut bulmuştu.

Demek ki, şuraya kadar bast ve beyan ettiğimiz mütâlâattan anlaşıldığı vech ile şahsî, ırkî, mekânî, zamanî birtakım nazariyatı sanat için bir târif-i kat’î olarak kabul etmek kadar bizi şaşkırtan, aldatan hiçbir şey yoktur. O halde usûl-ı tahlili kabul ile iptidâ buna, sanata dair olan hâdisât ve vakâyii, esbâb ve avâmilini tetkik, hasâis-i umûmiyesini tayin ve tefrik, vesâir mahsulât-ı fikriye-i beşeriye ile bunlar arasındaki münâsebâtı, tetkik-i hadd-i faslı izhar ve irâe etmek ve bâdehu bir târif-i umûmî kabul etmek daha doğru, daha kat’îdir.

[6] Sanat Taklittir

Hayvanât ve nebatâtı tasnif ve tefrik etmek, bu şu nev’e, şu fasîleyle mensuptur diye zikir ve beyan eylemek mümkün olduğu gibi âsâr-ı

Dizin

13. Louis 326
14. Louis 320
16. Louis 102

A

- Abdullah Bin Abbas 308
Abdullah Bin Ömer 308
Abdullah Bin Suud 308
Abdullah Bin Zübeyir 308
Abdurrahman Süreyya 22
Abdülhak Hâmid Bey/Hâmid 126,
165, 206, 213, 233, 318, 323, 328,
329, 330, 332, 333, 335, 338, 342,
343
A. Dumas Fils 290
âheng-i taklidî 218
âheng-i umûmî 218, 219
Ahmet Cemil 227, 290
Ahmet Cevdet Paşa 20, 22, 23, 85,
91, 94
Ahmet Haşim 59, 70
Ahmet Hikmet Bey 207
Ahmet Reşit Rey 25, 27
Ahmet Şevki Efendi 290
Akif Paşa 126
Albala 346
Alfred de Musset 187

- Almanca 53
Alphonse Daudet 68, 188, 246
Alphonse Karr 272, 273
Amerika 69, 128, 293, 329
Andrea Chénier 138
Antonyus 256
Ârif Bey 327
Âsım 233
Atina 320
Aveng-i Seyyi'ât 162

B

- Bağdatlı Ruhi 59
Bakî 103, 323
bedî 17, 19, 21, 22, 25, 36, 37, 43,
46, 47, 48, 50, 53, 55, 59, 73, 74,
100, 102, 180, 199, 213, 262, 330
belâgat 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23,
24, 25, 85, 270, 272, 298, 305
Belâgat-ı Osmâniye 85, 91, 92, 94
beyân 17
Boileau 51, 65, 123, 177, 201, 209,
245, 320
Buffon 57, 60, 67, 143, 151, 157,
160, 165, 172, 230, 271, 300
Byron 187

C

- Caesar 144, 340
Cazim 22
Celal Sâhir 99, 183, 215
cem 70, 80, 83, 138, 143, 146, 172,
180, 182, 183, 232, 249, 270, 322,
327, 343
Cenap Şahabettin 64, 67, 69
Cevdet Paşa 311
Chateaubriand 170, 203, 259, 260,
267, 279
cinas 71
Condillac 61, 177
Corax 18
cümel-i mütemmem 223, 224

Ç

- Çölller 70, 262

D

- dâhi 142, 143, 145, 146, 147, 153,
161, 210, 248
dehâ 26, 31, 56, 75, 103, 142, 143,
144, 145, 146, 147, 149, 161, 166,
184, 187, 194, 229, 238, 240, 279,
284, 291, 342
Demosthenes 320, 321
Don Juan 161
Duhter-i Hindû 329

E

- edat-ı teşbih 306
edeb-i kelâm 71, 185
Edebiyat-ı Cedîde 134, 169, 190,
236, 333
Edgar Poe 187

- Emin Bülend 312
Erimas 255
Eski Yunan 18, 19
Eşber 318, 319
Etna 273

F

- Fâik Ali 171, 175, 216
Fârisî 232, 237, 331
Fenelon 325
Ferdâ-yı Garâm 289
fesahat 22
fiil 255
Flaubert 68, 194, 203, 210, 254,
257, 282
Fransa 54, 69, 102, 123, 131, 160,
171, 187, 196, 204, 224, 243, 271,
272, 276, 280, 291, 293, 294, 295,
298
Fransızca 20, 22, 23, 37, 53, 292
Fuzûlî 26, 102, 165, 191, 309, 311,
322, 335, 344

G

- Galata mevlevihânesi 21
George Sand 276, 295
Goncagül Hanım 247
Gustave Flaubert 204, 280

H

- Hâce-i Cihân 21
Hacı İbrahim Efendi 22
Hac Yolunda 69, 300
Hâlit Ziyâ 180, 214, 215, 224, 227,
228, 231, 249, 267, 281, 289, 345
Heredia 280
heykeltrâşî 99

hikmet-i bedâyi 99, 142, 170
hitâbet 121, 140, 298, 304
Homeros 188, 189, 251, 254, 255,
256, 259, 269
Hulûsi Kılıç 18
hünerver 37, 110
Hüseyin Suad 341

I

İstlâhât-ı Edebiyye 26, 93, 346
itnâb 194, 201, 202

İ

îcât 49, 55, 57, 58, 59, 69, 70, 76,
108, 110, 112, 114, 122, 128, 141,
148, 150, 151, 155, 159, 165, 169,
170, 171, 172, 174, 175, 176, 185,
187, 188, 190, 235, 236, 242, 244,
250, 268, 302, 303, 314
îcâz 65, 66, 67, 77, 194, 198, 200,
202, 209, 234, 235, 239
İdomene 255
îhâm 70, 71, 328, 329
îhâm-ı tezat 71, 329
iktibâs 71, 330
İlm-i Belâgat-La Rhétorique 92
İngiliz 276, 315
İngilizce 53
inşa 21
intâk 70, 71, 81, 270
İran 339
İsâmüddin 21
İskender 272, 283, 318, 319
İsmail Hakkı Uzunçarşılı 21
ism-i mekân 232
İstanbul 31, 70, 86, 91, 92, 93, 94,
97, 260, 261, 262

istiâre 71, 192, 270, 271, 272, 302,
303, 305, 311, 312, 315, 316
istiâre-i mekniyye 311
istiâre-i musarraha 311
İzzet 234, 330
İzzet Molla 330

K

kâfiye 23, 37, 48, 64, 74, 120, 182,
334
Kânî 334
Kardinal De Richelieu 326
Kays 323
Kazım Yetiş 13, 23
Kemâl Bey 165, 174, 180, 181,
184, 283, 284, 288, 310
kinâye 71, 301, 302, 305, 316, 317,
335
Kleopatra 325
Kristof Kolomb 128
kutb-ı şimâli 261
kuvve-i akliye 75
kuvve-i hayâliyye 127, 129, 138,
139, 140, 141, 151, 239
Küçüksu 253, 254
kürre-i arz 129, 299

L

La Bruyere 69, 294
Lamartine 271, 276, 277
Laserdome 273
Latin 188, 219, 249
leff ü neşr 71, 221, 335

M

Madam Sevigne 69, 177, 298, 299
Mahmut Esad 22

makale 69
manzum 47, 48, 55
Martyrs 260
Maupasant 188
Mehmet Faik 22
Mehmet Rauf 67, 68, 215, 231,
246, 289
mehteb-i sanat 102, 110, 111
mektup 69, 179, 293, 294, 295,
296, 297, 299, 300
meslek-i sanat 100, 102
meslek-i tasavvuf 100
Mesnevî 21
Mevlâna 21
M. Fuat Köprülü 13, 27
Mısır 261, 325
Molliere 191
Montesquieu 237
Muallim Naci 23, 24, 92
muhaffif 232
muhavere 288
muhit 31, 40
Muhyiddin 14, 26, 37, 38, 39, 41,
42, 44, 45, 46, 48, 49, 50, 56, 57,
58, 60, 61, 62, 64, 65, 67, 71, 86,
91
Mutavvel 21
mübalağa 70
mübâlağa 71, 139, 191, 226, 268,
270, 339
müellif 21
mükâleme 282, 285, 297
mümtâziyet 64, 65, 67, 77, 79, 167,
176, 178, 181, 185, 186, 187, 188,
193, 194, 196, 209, 229, 231, 234,
273, 310
Münakkahiyet 62, 63, 78
münekkit 54, 135, 140, 142, 143,
194

Münif Paşa 23, 92
müşebbehün-bih 306, 307, 308, 311

N

Nabî 64, 141
Naci 17, 92
Namık Kemâl 23, 68, 93, 94, 335
Napoleon 144
Nedim 56, 64, 305
Nefî 67, 140, 212, 238, 330, 338,
341, 344
Neriman 253
Nesteren 206
Nestor 255
Newton 56, 143
nidâ 71
Nireng-i Nisvıyyet 266
nutuk 298
nükte 212, 307, 322, 326

O

Olyus 255, 256

P

Paris 299, 344
Pascal 158, 277, 344
Patroklos 255
Pertev 232, 233
Pierre Loti 224
Platon 34, 35
Polci 188

R

Racine 177
Refik Hâlit 161, 231, 237, 245, 258,
260, 268, 289

retorik 18, 19, 20, 21, 22, 27, 85
Roma 23, 299
Rousseau 260
Ruhsan Nevvâre 69, 296
rücû 71, 82, 341, 342

S

Sâbit 110, 272
Saint Simon 229
Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat 13, 14,
15, 21, 25, 26, 31, 32, 34, 37, 38,
43, 46, 47, 50, 52, 56, 59, 64, 65,
68, 86, 87, 88, 89, 93
seci 71, 81, 232, 332, 333, 334, 335
Servet-i Fünûn 24, 66, 86, 87, 91,
129
Seyyid Sabri 103
Shakespeare 177, 276
Sis 205, 261
Spencer 315
Süleyman Fehmi 14, 24, 38, 39,
41, 42, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51,
53, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 61, 63,
64, 66, 67, 71, 86, 88, 89, 93, 315,
316, 325, 346

Ş

Şahabettin Süleyman 13, 25, 26, 31,
32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40,
41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49,
50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 59,
60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68,
69, 70, 71, 86, 87, 88, 91, 93
Şam 329

T

Tahsin Nahid 59

Tahsin Nahit 276
Taine 26, 37, 38, 54, 106, 107, 160,
243, 254, 346
Talîm-i Edebiyat 20, 21, 23, 24, 26,
50, 85, 88, 94
Tanzimat 20, 21, 66, 85, 86, 93, 94
tasvir 47, 69, 70
tazarru 277, 314
tecahül-i arif 70
tedriç 270
Tedisât-ı Edebiyye 24, 91
tekrîr 71
Telhis 21
telmih 70, 71
tenâsüp 71, 79, 80, 140, 218, 225,
228, 245, 327, 328
Terceme-i Mizânü'l Edeb 21
tercûme 20, 26, 108, 129, 189, 196,
304
tertip 31, 57, 58, 59, 82, 88, 151,
157, 159, 222, 223, 228, 235, 238,
244, 251, 294, 321, 342
teşhis ve intak 71
tevâzün 174, 225
Tevfik Fikret 59, 162, 170, 174,
192, 195, 205, 209, 214, 215, 218,
238, 277, 307, 308, 324, 331, 337,
340
tevriye 70, 71, 270, 325
tezat 71, 80, 328, 329, 343
Turgenyev 258
Türk Edebiyatı 13, 14, 15, 24, 86,
91, 92, 93, 94

Ü

üslup 61, 76, 88

V

Vergilius 147, 188, 189
Verlaine 191
Veysî 272
vezin 47, 48, 74, 119, 120, 210,
231, 330, 334
Victor Hugo 267, 273, 277, 308
Villemain 219
Voltaire 69, 267, 271, 294
vuzuh 62, 77, 106

Y

Yakup Kadri 59, 67, 70, 71, 92,
161, 164, 222, 231, 246, 247, 248,
260, 261, 281, 287, 333
Yunan 23, 60, 168, 169, 187, 189
Yusuf Kamil Paşa 335
yübüset-i his 52, 75, 126

Şahabettin Süleyman
(İstanbul, 1885-Davos/İsviçre, 1921)

Çocukluğu ve gençliği İzmir'de geçen Şahabettin Süleyman, Mülkiye Mektebi'ni bitirdikten sonra İzmir'de Maarif Vekâletinde kâtip olarak çalışmaya başlar. Kısa bir süre sonra Vefa Lisesi Fransızca öğretmenliğine atanır ve 1908'de İstanbul'a gelir. Lise yıllarından itibaren İzmir'in edebiyat çevresi içerisinde yer alan Şahabettin Süleyman, İstanbul'da da yoğun bir edebî faaliyet içerisine girer. Arkadaşları ile birlikte, ilkesi "Sanat şahsî ve muhteremdir." olan ve edebiyat tarihimize Fecr-i Âtî adıyla geçen bir şiiir ve tefekkür encümeni oluştururlar. Yakup Kadri'ye göre topluluğun kurucusu Şahabettin Süleyman'dır.

SANAT-I TAHRİR VE EDEBİYAT

İNCELEME - TAM METİN

Edebiyatın ne olduğu ve hangi amaca hizmet etmesi gerektiği Türk ve dünya edebiyatında tartışılan konular arasındadır. Edebî değer ve metot meselesini ele alan edebiyat teorilerinin ise Türk edebiyatındaki mazisi yaklaşık yüz elli yıllıktır. Edebiyatımızda özellikle 19. yüzyılın son çeyreğinden itibaren bu alandaki kitapların sayısı artmaya başlar. Öğretmenlikten gelen tecrübesini, sanatçı üslubuyla birleştiren Şahabettin Süleyman'ın Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat adlı eseri de bunlardan biridir. Bu çalışmada, *Sanat-ı Tahrir ve Edebiyat* günümüz alfabesine aktarılmış, inceleme ve mukayese bölümleri ile birlikte edebiyat araştırmacılarının hizmetine sunulmuştur.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN: 978-605-4635-42-9

9 786054 635429